

SYLABUS PŘEDMĚTU PST 410

Jarní semestr 2009

Garant a přednášející: doc. PhDr. Zbyněk Vybíral, PhD.

Pro komunikaci využívejte mail: vybiral@fss.muni.cz

Požadavky na ukončení předmětu:

Účast na seminářích

Odevzdání písemných úkolů v dohodnutých termínech a v uznatelné kvalitě.

Termíny: **odevzdání připravené prezentace ve čtvrtek předcházejícího týdne.**

Složení zkoušky: ústní

Ke zkoušce si každý student přinese seznam četby (předpokládám pročtení minimálně 10 knih u studentů PSY a minimálně 15 knih u studentů PST) a připraví se podrobněji na jednu oblast psychoterapie (směr/přístup včetně používaných metod práce nebo na vybranou osobnost a její dílo). Jeden další okruh u zkoušky si student vylosuje.

Písemné úkoly

DVA „velké“ úkoly závazně.

A/ PREZENTACE o soudobé podobě vybraného směru, osobnosti – zpracováno písemně (WORD) a připraveno jako prezentace. – Výběr viz níže: „ÚKOLY“.

Alternativně: možnost překladu. Tipy na překlady výhradně dohodnout s vyučující.

B/

Zapojení do práce na tvorbě Seznamu soudobých uznaných psychoterapeutických směrů.

Zapojení do práce na tvorbě Seznamu tzv. alternativních terapií.

Zapojení do práce na tvorbě Seznamu psychoterapeutických technik – včetně stručných charakteristik techniky.

Pomoc s prací na Současné psychoterapii.

„Malé“ úkoly – budou zadávány průběžně, výstupem budou komentované odkazy nebo text v rozsahu cca 1 strana.

Úvodní diskuse o náplni předmětu a o úkolech:

18. 2.

Přednášky:

25. 2., 4.3., 11.3., 18.3.

Semináře (účast je povinná)

25.3., 1., 8., 15., 22. a 29. 4., 6. a 13.5.

Současná psychoterapie (přístupy a směry, techniky, výzkum, výcviky, „okraje“ psychoterapie, osobnosti, instituty a asociace, situace v jednotlivých zemích světa)

TÉMATÁ PŘEDNÁŠEK

1. téma

Projekt editované knihy **Současná psychoterapie**. Co do ní patří? Jak je možné uvažovat o současnosti psychoterapie? Kritéria pro řazení směru do současnosti. Seznam směrů. Seznam technik. Seznam alternativních terapií.

2. téma

Témata v současné psychoterapii, která jsou předmětem diskusí, neshod, zkoumání.

Trendy.

Současná scéna psychoterapie v USA a v Evropě (a ve světě). Delfská metoda: předpověď vlivných přístupů. Psychoterapie a poradenství.

Terapie, které se opírají o empirickou zkušenost (*empirically supported*). Terapeutický postup „šitý na míru“ pacientovi, jeho potřebám (*to tailor, to customize*). Přizpůsobovat nejen metody, ale i vztah a styl terapeuta.

Požadavky kladené na psychoterapeuta. Kompetence, zkušenost, délka praxe. Získávání dovedností. Tradiční výcviky (versus psychoterapeutovo rozvíjení se – viz Norcross).

„Mistrovství“ v psychoterapii.

3. téma

Ukázka postmoderního přístupu v psychoterapii:

Představení spolupracujícího přístupu Harlene Anderson – představení její knihy z roku 1997 (český překlad 2009).

4. téma

Psychodynamická tradice psychoterapie v současnosti. Soudobá psychoanalýza. O jazyce a o „virách“ těchto psychoterapií. O otevřenosti jiným přístupům.

5. téma

Eklektický přístup. Technický eklekticismus. Stanoviska Lazaruse, Marmora, Norcross, Beutlera, Garfielda. Soupeření myšlenek (paradigmat) – integrace versus eklekticismus a terapie podle teorie versus technický eklekticismus (výběr metod).

Louis Castonguay (a Marv Goldfried).

6. téma

Výzkumy účinnosti psychoterapie. Diskuse nad možnostmi a postupy zkoumání.

7. téma

Současná psychoterapie v České republice a na Slovensku: představitelé, instituty, pracoviště.

8. téma

„Fringe approaches“ v psychoterapii. Alternativní terapie.

9. téma

Techniky v psychoterapii

Literatura závazná k četbě:

Doporučená k přípravě na zkoušku. Další literatura bude součástí doporučení na přednáškách.

10 až 15 knih dle vlastního zájmu, vydaných v posledních deseti letech, které se věnují soudobé podobě určité psychoterapie.

Články a kapitoly v knihách:

Benda, J. (2006). Meditace, všímavost a nové směry KBT. *Konfrontace* 17(3), s. 132-135

Castonguay, Louis G. (2006). Personal Pathways in Psychotherapy Integration. *Journal of Psychotherapy Integration* 16(1): 36-58

Kratochvíl, S. (1995). Integrace v psychoterapii. *Acta Universitatis, Psychologica 31. Varia psychologica*. Olomouc: FFUP.

Fonagy, P., Target, M. (2005): *Psychoanalytické teorie*. Praha: Portál – MINIMÁLNĚ strany 13 – 45 a 285 – 295 (celkem 44 stran) - JDE O POVINNOU ČETBU PRO STUDENTY PST V JS (pro Současnou psychoterapii)

Skorunka, D., Hajná, D. (2007). Historické proměny rodinné terapie. *Psychoterapie* 1(2): 77-85.

Strupp, H. (1992): The future of psychodynamic psychotherapy. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 29(1), s.21-27.

Doporučená další (rozšiřující) literatura:

K integraci v psychoterapii

Arkowitz, Hal (2003). Integrative Theories of Therapy. In Freedheim, Donald K. (Ed.) (1992; 5. vyd. 2003). *History of Psychotherapy*. Washington: APA, s. 261-303.

Arnkoff, Diane, Glass, Carol (2003). Cognitive Therapy and Psychotherapy Integration. In Freedheim, Donald K. (Ed.) (1992; 5. vyd. 2003). *History of Psychotherapy*. Washington: APA, s. 657-694.

Goldsamt, Lloyd, Goldfried, M., Hayes, Adele, Kerr, Sandra (1992). Beck, Meichenbaum, and Strupp: A comparison of three therapies on the dimension of therapist feedback. *Psychotherapy* 29(2): 167-176.

Garfield, S.L. (2000). Eclecticism and Integration: A Personal Retrospective View. *Journal of Psychotherapy Integration* 10 (4), s. 341-355.

Goldfried, Marvin R. (1980). Toward the Delineation of Therapeutic Change Principles. *American Psychologist* 35(11): 991-999

Goldfried, M.R., Castonguay, L. (1992). The Future of Psychotherapy Integration. *Psychotherapy* 29(1): 4-10.

Asen, E. (2002). Integrative therapy from a systemic perspective. In Holmes, J. & Bateman, A. *Integration in Psychotherapy*. Oxford UniPress – s. 49-67.

Patterson, C.H., Watkins, C.E., Jr. (1996) *Theories of Psychotherapy*. New York: Harper Collins – Kapitola 16 “Konvergence”

Leoš Zatloukal (2007): Postmoderní myšlení jako možné východisko pro integraci různých terapeutických přístupů. *Psychoterapie* 1 (3-4)

Daniel Žákovský (2008): Příspěvek k integraci přístupu zaměřeného na řešení a existenciálních terapií. *Psychoterapie* 2 (3-4)

K integraci psychoterapie a medikace

Racy, John C. (1995). Integration of Psychotherapy and Pharmacotherapy. *Psychiatric Times* •June 1995 •Vol. XII •Issue 6

ÚKOLY – VIZ ÚKOL A:

Úkoly pro Současnou psychoterapii / JS 2009:

Osobnosti:

- Richard Erskine (integrativní psychoterapie a soudobá TA)
- Robert A. Neimeyer (Memphis State Uni, *konstruktivistická psychoterapie*) – viz text. Připravte portrét R. N. a k. pst.
- Představitelé krátkých terapií

Terapie:

- CBGT – pro sociální fobie (k dispozici 2 texty + lze najít další)
  - Psychoterapie s dětmi a dospívajícími, s dětmi s ADHD, s mentálně retardovanými dětmi, s autistickými dětmi. Hledej ve zdrojích, např. stránky APA: <http://ucoll.fdu.edu/apa>
  - Představte Teaching Family Model a jiné (další) metody práce s rodinami
-

- Narativní terapie
Zdroje – např.:
<http://www.narrativetherapylibrary.com/>
O narativní terapii:
<http://www.narrativeapproaches.com/>
Text „What is narrative therapy?“ by Alice Morgan; dostupné z:
<http://www.dulwichcentre.com.au/index.htm>
-

- Transterapie
Prozkoumejte <http://www.transtherapy.org/> zaměřte se na charakteristiku tohoto nového společenství i na odkazy. Vypracujte resumé.

-
- Práce/koncepce/přínos/pojetí MUDr. Chvály a PhDr. Trapkové. Připravte si odpovědi na otázky:
-

1. Jak byste nazvali jejich přístup?
2. Na čem je založen (vystihněte hlavní koncepty, stěžejní přesvědčení)
3. Uveďte, co je podle vás užitečné, použitelné, co se vám líbí
4. Najděte – ze svého pohledu – alespoň jedno slabé či slabší místo
5. Komentujte texty
6. JEDEN vybraný text přepište do ANOTACE (cca 15 řádků) – v ní vystihněte, o čem text je

Zdroje: <http://www.lirtaps.cz/> - Úvodní stránka / práce našich lektorů PLUS Diskuse nad poslední knihou autorů – viz Vybíral, Z. (2008) *Psychoterapie 2* (3-4).

- IEDTA (International Experiential Dynamic Therapy Association)
<http://www.iedta.net/>
-

Recenze:

- Recenze knihy L. Timuláka (Sage, 2008) s přihlédnutím k 1. vydání v TRITONU.
V kvalitě k publikování v Psychoterapii.
- Jiná recenze

Instituty:

- Představte činnost Institutu pro integrativní psychoterapii:
<http://www.integrativetherapy.com/index.php>
- Představte činnost NIMH – the National Institute of Mental Health (booklets and research compilations on diagnosis and treatments)

Časopisy:

- Představte *The Scientific Review of Mental Health Practice*. Najděte v ní články užitečné pro přemýšlení o současné psychoterapii. Např. ročník 2002...

Země:

- Představte situaci psychoterapie ve Velké Británii. Stránky UKCP (rozcestí k uznaným modalitám): <http://www.psychotherapy.org.uk/>
- Jiná země světa

Okrajové či alternativní psychoterapie – vyberte si dvě, buď pro doplnění nebo pro porovnání

Příklady:

- Horticultural Therapy – překlad textu ze stránek: <http://www.ctahr.hawaii.edu/hiih/human.asp> Vyhledání dalších informací. Nazývá se někde tato metoda psychoterapií? www.ahta.org www.chta.ca
- Music Therapy – viz <http://www.cbmt.org/>
- Terapie něhou, něhoterapeut Jan Havelka (zkratka: TŇ), něhoterapeutické mise apod. <http://www.terapie-nehou.cz/neha-terapie.php>

Ad ÚKOL B:

SEZNAM PST směrů:

Dohledání hlavních webových odkazů – na stránky asociací, institutů

Excerpce dalších zdrojů (dle zadání)

SEZNAM PST technik: pokračování v práci

SEZNAM alternativních PST metod: pokračování v práci

Překlad kapitol Laca Timuláka do češtiny (ze slovenštiny)
